

GÜRCİSTAN PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	2
PAZARIN ÖZELLİKLERİ.....	5
ÖNEMLİ SEKTÖRLER VE YATIRIM TEŞVİKLERİ	8
PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	11
ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	13

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı

1991 yılında Sovyetler Birliğinden ayrılarak bağımsızlığına kavuŐan G¼rcistan d¼nya ticaretinde aktif yer almak maksadıyla yeni ticari kanunlar ¼retmiŐ ve çeşitli uluslararası ticari organizasyonlara katılmıŐtır. Bu bağlamda ¼lkede çeşitli sekt¼rlerde reformlar baŐlatılarak kısa s¼rede baŐarı elde edilmeye çalıŐılmıŐtır. ¼zellikle 2004 yılında yapılan “g¼l devrimi” sonrasında ¼lkede çok sayıda reform yapılmıŐtır. Bu kapsamda, vergi kanunu deđiŐmiŐ, ithalat ve ihracat rejimi deđiŐtirilmiŐ, vergiler basitleŐtirilmiŐ, ticari uygulamalar ve işlemler Őeffaf hale getirilmiŐtir.

Reformların devamı olarak G¼rcistan başta T¼rkiye, AB, BDT olmak ¼zere Çin, Ukrayna, EFTA gibi birçok ¼lke ve ¼lke grubuyla Serbest Ticaret AnlaŐması (STA) imzalamıŐtır. ABD, Kanada ve Japonya tarafından ise GenelleŐtirilmiŐ tercihler sistemi kapsamında bulunmakta, bu ¼lkelere yapılan ihracatta avantaj sağlanmaktadır. G¼rcistan’da ihracat serbest olup vergi muafiyetiyle yapılmaktadır.

G¼mr¼k Vergileri

¼lkede basitleŐtirilmiŐ ithalat, ihracat ve g¼mr¼k depo rejimleri uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra g¼mr¼k vergileri de basitleştirilmiştir. G¼mr¼k vergisi oranları %12, %5 ve %0 Şeklinde uygulanmaktadır. %12 oranında g¼mr¼k vergisi uygulanan ¼r¼nler ¼lkede ¼retimi olan ve korunması istenen sekt¼rleri kapsamaktadır. %5 oranında g¼mr¼k vergisi bir kısım alkoll¼ ¼eceklerde uygulanmaktadır. İthalinin zorlaŐtırılması istenmeyen, ¼lkenin ihtiyaç duyduğu, yerli sanayi için de tehdit oluŐturmayan ¼r¼nlerde ise %0 oranında g¼mr¼k vergisi uygulanmaktadır. Ayrıca bazı ¼lkeler ile yapılan STA anlaŐmaları gereğince ¼lkeye ithal edilen ¼r¼nler için serbest dolaŐım belgesi (EUR 1) bulundurulduğu takdirde g¼mr¼k vergilerinden muafiyet sağlanmaktadır.

G¼rcistan tarafından uygulanan g¼mr¼k vergileri ve KDV oranlarının bilgisine HS kodlar ile (<https://www.rs.ge/CommodityCodes-en?cat=1&tab=1>) adresinden ulaŐılabilmektedir. Site G¼rc¼ce ve İngilizce dillerindedir.

T¼rkiye ile G¼rcistan arasında y¼r¼rl¼kte bulunan Serbest Ticaret AnlaŐması nedeniyle sanayi ¼r¼nlerinde oldukça sınırlı sayıdaki birak ¼r¼n dışında g¼mr¼k vergisi uygulanmamaktadır. Bu durum tarım ¼r¼nlerinin de çoğunu kapsamaktadır.

T¼rkiye – G¼rcistan STA’sı kapsamında sanayi ¼r¼nleri bakımından g¼mr¼k vergileri ile eŐ etkili vergiler 1 Kasım 2008 itibariyle karŐılıklı olarak sıfırlanmıŐtır. Tarım ¼r¼nlerinde ise G¼rcistan ¼nemli sayıda ¼r¼nde vergileri sıfırlarken, T¼rkiye bazı ¼r¼nlerde tarife kontenjanları çerçevesinde pazara giriş kolaylıkları sađlamıŐtır. T¼rkiye tarafı kota kapsamında daha sınırlı bir ¼r¼n grubu (balıklar, domatesler, taze meyveler, bazı iŐlenmiŐ tarım ¼r¼nleri vb.) için açılım sađlamıŐtır. STA’nın hizmetler ticaretini kapsayacak Şekilde geniŐletilmesi amacıyla m¼zakereler devam etmektedir.

İç Vergiler ve Oranları

Ülkede iç vergiler KDV, ÖTV (aksiz ya da bandrol), gelir vergisi, kurumlar vergisi ve kâr payı transfer vergisi olarak belirlenmiştir.

1. Gelir vergisi oranı %20 olup gerçek kişilerin elde ettiği gelir üzerinden alınmaktadır.
2. Kurumlar vergisi %15 olup tüzel kişilerin/kurumların yıl sonu masraflar düşüldükten sonra elde ettikleri kâr üzerinden alınmaktadır.
3. Kâr payı transfer vergisi ise kurumların yurtdışına gönderdikleri para üzerinden alınmakta olup oranı %4'tür.
4. KDV oranı %18'dir.
5. ÖTV ise ülkeye ithalatta pamuk, petrol, doğalgaz, sigara, alkollü içecekler ve ihracatta hurda metal gibi stratejik ürünler için geçerlidir. ÖTV, Gürcistan Vergi Kanununun 188/1. Maddesi gereğince 24.01, 24.03, 87.03, 87.11, 27.09, 27.10, 38.26, 39.11, 27.07, 29.02, 34.03, 38.24 GTP kodu ile belirlenen ürünler için uygulanmakta olup, oranı ürüne göre değişkendir ve vergi oranı sigarada adet, petrol ürünlerinde litre, alkollü içeceklerde litre ve alkol oranı üzerinden, otomobillerde m³ başına alınan ödeme ile belirlenmektedir.

Ayrıca iç vergi kapsamında, eğlence merkezleri için alınan vergiler de mevcuttur.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Ülkede ürün standartları olarak AB, GOST ve ISO kullanılmakta olup, SAKSTANDART tarafından kontrol edilmektedir. Ayrıca ithalatta ve iç piyasada satışta olan ürünlerin çeşidine göre Gürcistan Çevre ve Tarım Bakanlığı - Gıda Koruma Kontrol Dairesi ve Ekonomi Bakanlığı'na bağlı İnşaat Malzemeleri Denetim Ajansı gibi kurumlar tarafından denetim yapılmaktadır.

1. İnşaat Malzemeleri teknik denetim Ajansı: (<http://tacs.gov.ge/>)
2. Sakstandart: (<http://geostm.ge/> ; <https://sst.geostm.gov.ge/>)

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ülkede özellikle ithalatta ürün testi, muayenesi ve belgelendirmesi yapılmaktadır, bu işlemler genellikle ilgili bakanlıkların birimleri tarafından gümrüklerde bulunan yetkilileri tarafından yapılmaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ülkeye ithal edilen ürünlerde ve iç piyasada kullanılan ambalajlarda 2019 yılında getirilen uygulama ile plastik poşetler yasaklanmış, yerine kalınlığı 15 mm'yi geçmeyen bio dönüşebilir ambalaj ve poşet kullanımı başlatılmıştır.

İthal edilen ürünlerin üzerinde Gürcü dilinde ürün bilgisi olması gerekmektedir.

Teknik Engeller

Gürcistan liberal bir dış ticaret politikasına sahip, komşularıyla ve AB, Çin gibi ülkelerle de STA imzalamış olup büyük ve çok çeşitli dallarda yerli sanayisi bulunmadığından ithalata açık bir ülkedir. Bu durumun da etkisiyle ülkenin ihtiyaç duyduğu malların ithaline yönelik nadiren teknik engelle karşılaşmaktadır. Diğer taraftan, AB üyeliği hedefiyle mevzuatın AB ile uyumlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Ülkede özellikle transit taşımacılık yapan tırların tam tespit gerekçesiyle gümrüklerde 2 ayı bulabilecek derecede uzun süre bekletilmesi şeklinde sorunlar zaman zaman yaşanmakla birlikte sistematik biçimde teknik engel uygulandığını söylemek mümkün değildir. Bununla birlikte, tütün ve haşhaş gibi bazı hassas yükleri taşıyan firmaların bu tarz uzun süreli bekletme riskini göz önünde bulundurmasında yarar bulunmaktadır.

Fazla yük, tır depolarının orijinalliğinin bozulmuş olması gibi konularda gümrük prosedürü net ve katı olarak uygulanmakta, kurallara uymayan araçlara cezai işlem yapılmaktadır. 15.000 GEL üzeri eksik beyan durumunda ise konu kaçakçılık kapsamına taşınarak soruşturma başlatıldığından ötürü yük ve beyanın uyuşmasına azami dikkat edilmesi önem taşımaktadır.

Gürcistan tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye, Ticaret Bakanlığı'nın sorumluluğunda olan www.teknikenjel.gov.tr internet sitesinden erişilebilmektedir.

Ticarette Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları (başvuru belgeleri ve yetkili merci vb.)

Ülkede mülkiyet hakları, izinler ve lisanslar belgenin ait olduğu konuya göre değişik kurumlar tarafından verilmektedir. Bahse konu kurumlardan elde edilen belge ya da izinlerin takibi ülkede bulunan Adalet Sarayları (Public Service Hall) tarafından yapılmaktadır, bu kurum üzerinden ayrıca ülkede tapu kadastro işlemleri, kişi veya kurum arama, ticari ya da kişisel olmak üzere online veya şahsi başvuru olmak üzere tüm bilgi ve belgelerin temini sağlanmaktadır.

Bahse konu hizmeti sunan kuruma ve online hizmetlere (www.napr.gov.ge / www.psh.gov.ge) adreslerinden erişilebilmektedir.

Ayrıca marka ve patent tescili için Gürcistan Patent Kurumuna başvuruda bulunulması gerekmektedir: (<http://www.sakpatenti.gov.ge/en/>)

Dağıtım Kanalları

Ülkede ticaret her ne kadar gelişmekte olsa ve dünyaya entegrasyon devam etse de hala Sovyet döneminden kalma toptan pazar yerleri, araç üstü mal satımı gibi alışkanlıklar varlığını sürdürmektedir. Bunun yanı sıra ülkede gelişmiş market zincirleri, toptan pazar yerleri, AVM'ler de bulunmaktadır. Bu tür yerlere ürün dağıtım distribütör firmalar tarafından yapılmaktadır. Büyük üretici firmalar da çoğunlukla bu distribütörler kanalıyla ürünlerini Gürcistan pazarına sunmaktadır. Son dönemlerde AVM'lerin yaygınlaştığı görülmektedir.

Covid-19 pandemisi etkisiyle e-ticarette artış gözlenmektedir. Posta muafiyeti kapsamında ABD, Çin'den kargo şirketleri aracılığıyla e-ticaret kanalıyla alışveriş yapılmaktadır. Muafiyet sınırının üzerindeki e-ticaret parsiyellerinde ise Gelir İdaresine tahakkuk eden vergi ödenerek posta şirketi veya aracı kargo şirketlerinden ürün teslim alınabilmektedir. Bu ticarete ABD ve Çin'den yapılan alışverişe göre Türkiye'nin coğrafi yakınlığı teslimat süresinde bir avantaj sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Tüketici Tercihleri

Dünya ticaretinde yaşanan gelişmeler ve değişimler Gürcistan pazarını da etkilemekte, tüketici tercihlerinin değişmesine yol açmaktadır. Ülkede daha önce pazar yerleri ve toptancıları tercih eden insanlar artık AVM'lerden ve ticaret mekezlerinden hatta internet üzerinden online satış ya da kurye aracılığı yapan firmalar üzerinden alışveriş yapmaya başlamışlardır. Ayrıca Gürcü tüketicilerin lüks ve eğlence ihtiyacı ile artan turizm, ülkede özellikle büyük şehirlerde lüks/büyük marketler ve eğlence merkezlerinin sayısının artışına neden olmaktadır. Diğer yandan alım gücü yüksek halk kesiminin ülke nüfusunun geneline temsil etmeyişi, herkesin AVM'lerden ve lüks mağazalardan alışveriş yapamaması nedeniyle ülkede giyim başta olmak üzere ikinci el eşya mağazaları da bulunmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

İç piyasada ticaret ve dağıtım kanallarının gelişmiş olduğu ifade edilebilir. Genellikle toptancılık hizmeti veren ve ithalatçı konumunda olan firmalar depodan satış ve distribütörlük yoluyla dağıtım yapmakta ve ticaret bu kanallar üzerinden işlemektedir.

Tüketici tercihlerinde değinildiği üzere, gelişen teknolojinin takibini yapan Gürcistan, online satış ve kurye hizmetleri gibi alanlara önem vermeye başlamıştır ve bu kanalların kullanımı yaygınlaşmaktadır. Ülke nüfusu ve pazar hacminin kısıtlı oluşu nedeniyle global e-ticaret sitelerinin ülke içerisinde büyük lojistik merkezlerle değil, doğrudan yurtdışından satış şeklinde faaliyeti bulunmakta, yurtdışından ülkeye verilen e-ticaret siparişlerinin teslimatında ise aracı ufak çaplı firmaların faal olduğu görülmektedir.

Gürcistan'a mal satışı yapmak isteyen firmalarımızın öncelikle satışa konu mallara ilişkin faaliyet yürüten firmalar üzerinden bir pazar araştırmasına girmesi tavsiye edilmektedir. Gürcistan'da üretici/ithalatçı firmalara erişebilecek çeşitli veri tabanları bulunmamaktadır. Firmaların, sektöre ve ürüne göre anahtar kelime ile aratılabileceği veri kaynaklarına ait web siteleri mevcuttur. Bu kaynaklardan İngilizce veya Gürcü dilinde arama yapılabilen ve firmaların irtibat bilgilerine ulaşılabilir.

Söz konusu sitelere ait linkler:

<https://www.yell.ge/?lan=enq>

<https://www.bia.ge/EN>

Satış/pazarlama faaliyetleri için belirtilen kaynaklardan tespit edilen firmalar ve distribütörlerle irtibata geçilmesi, sonrasında alınacak siparişlerde ve kurulacak ticari ilişkilerde anlaşmaların yazılı ve net biçimde akdedilmesi, alıcılar hakkında gerekli tahkikatın yaptırılması, peşin ödeme veya banka teminatı alınmadan siparişlerin karşılanmaması, sözlü beyanlara kesinlikle itibar edilmemesi, firmalarımızın alacak tahsil sorunu yaşamaması için büyük önem taşımaktadır.

Kamu İhaleleri

Gürcistan'da ihaleler reformlar sonrası başlatılan uygulamalar çerçevesinde neredeyse tamamen online yapılmaktadır. Ülkede bakanlıklar resmi ihalelerini kendi web sayfalarında yayınlamakta fakat ihale ya kapalı ya da Devlet İhale Kurumu'nun sayfasında online gerçekleşmektedir. Firmalar sayfada kendilerine profil açarak, sektör ve detaylı kimlik bilgilerini girmekte ve ihaleye bu kanalla katılabilmektedir.

Kamu ihalelerinin takip edilebileceği web sitesi: www.Procurement.gov.ge

Gürcistan kamu alımları ve yol/altyapı gibi projelerin birçoğunu uluslararası kuruluşlardan sağlanan özel krediler ve/veya hibelerle gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda Asya Kalkınma

Bankası – ADB, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası - EBRD, Avrupa Yatırım Bankası – EIB, Dünya Bankası – WB gibi kurumlar başlıca partnerler olarak sayılabilir. Ülkede gerçekleştirilecek projelere ilişkin ihale duyuruları çeşitli mecralardan takip edilmelidir.

Tiflis Ticaret Müşavirliğimiz ve Batum Ticaret Ataşeliğimiz büyük ölçekli ihaleleri ülkemizdeki ilgili meslek örgütleri ve Bakanlık web sayfalarından kanalıyla duyurmaktadır:

<https://dtybs.ticaret.gov.tr/blog/>

<https://distalep.ticaret.gov.tr/>

Firmalarımız da aşağıda linkleri paylaşılan kaynaklardan ihaleleri takip edebilirler:

Municipal Development Fund of Georgia: Yerel Yönetimlerin Geliştirilmesine yönelik projeler ve satın alımlar (<http://mdf.org.ge/>) adresinde “Tenders” başlığı altında takip edilebilmektedir.

Altyapı Bakanlığı yol ve yapım projelerine ait link: <http://build.gov.ge/projects>

Partnership Fund - <https://www.fund.ge/>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Ülkede tarım ve hayvancılık sektörü yeterince gelişmiş değildir. Ancak son yıllarda tarımsal altyapı ve makinaların kullanımı gelişmektedir. Gürcistan dış ticaretinde üzüm şarabı ve gazlı içecekler öne çıkmakta, ihracatta ilk kalemler arasında sanayi ürünlerine yakın oranda üzüm şarabı yer almaktadır.

Gürcistan Tarım ve Çevre Bakanlığı'na bağlı kurumlar tarım sektörü yatırımcılarına yardım ve teşviklerde bulunmaktadır. Bu teşvikler yatırımcılara %50'ye varan malzeme, hammadde desteği ve "düşük kredi" adıyla banka kredileri sunmaktadır. Bu destek kapsamında 5 yıl süre ile faizin belirli kısmını devlet karşılamaktadır. Ayrıca yukarıda bahse konu kredi ve yardımlarla ülkede faaliyet gösteren Türk vatandaşları da dahil olmak üzere bir çok firma bulunmaktadır. Bu firmalar tarım, tarımsal ekipman, sulama sistemleri, fidancılık ve zeytincilik sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Çevre Koruma ve Tarım Bakanlığına ait Destek kuruluşu Kırsal Kalkınma Ajansı (Rural Development Agency) ve tarımsal destekler hakkında bilgi alınabilecek web sitesi: www.rda.gov.ge

Sanayi

Gürcistan sanayi üretiminde yeterli kalkınmayı sağlayamamış durumdadır. Eski Sovyet yapıları olan demir çelik fabrikası, gübre fabrikası, eski çimento fabrikası, şarap, maden suyu üretim tesisi ve Alman sermayeli çimento fabrikası gibi sayılı tesisler dışında yeni ve büyük çaplı sanayi tesisi sayısı azdır. Ülkede 1990'lı yıllardan sonra kurulan bir kaç konserve, tütün, ayçiçek yağı, et-süt ürünleri üretimi, ahşap ve mobilya ve inşaat demiri üretimi ile Türk yatırımı olan kablo, tekstil, zeytin yağı üretim tesisi, alkollü içecek fabrikası ve cam şişe üretim fabrikası bulunmaktadır.

Hükümetin sanayi yatırımlarını teşvik etmek üzere, tarımda olduğu gibi destek programları bulunmaktadır. Gürcistan Ekonomi Bakanlığı'nın Yatırım Ajansı ve "Gürcistan'da Üret" gibi kurum ve programları aracılığıyla ülkede sanayi alanında yapılan yatırımlara destekleri arasında yatırıma göre değişen finansal destekler, belli bir miktar yatırım karşılığı sembolik fiyata arsa ya da mülk temini ile "düşük faizli kredi"ler gibi destekler bulunmaktadır.

Sanayi alanında yatırım destekleri hakkında bilgiye ilgili kurumların websitelerinden erişilebilir:

<https://investingeorgia.org/en/>

<http://www.enterprisegeorgia.gov.ge/en/home>

Hizmetler

Turizm

Ülkede hizmet sektörleri arasında en gelişmiş olanı turizm ve otelciliktir. Ülkede otelcilik faaliyetleri desteklenmekte ve öncelikli alanlar arasında yer almaktadır. Ülkeye uluslararası ziyaretçi yolculuğu yapan kişi sayısı 2019 yılı için 7,7 milyon kişi olarak ülke nüfusunun çok üzerinde gerçekleşmiştir (turizm dışı seyahat dahil edildiğinde bu sayı 9,3 milyona ulaşmaktadır). 2020 yılında ise pandemi etkisi ve sınır geçişlerinde kontrollü rejim uygulanmasıyla uluslararası ziyaretçi yolculuğu yapanların sayısı 1,5 milyon kişi ve 2021 yılında 1,7 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Pandemi öncesiyle kıyaslandığında, turizm gelirlerinin önemli bir yere sahip olduğu Gürcistan ekonomisinin ne ölçüde olumsuz etkilendiği ve 2021 yılında da toparlanamadığı anlaşılabilir. 2021 yılında, 2019 hasılatının %38'ine tekabül eden 1,25 milyar dolar turizm cirosu elde edilebilmiştir.

Tiflis merkezinin dışındaki oteller genellikle Batum, Gudauri, Borjomi ve Bakuriani bölgelerinde bulunmaktadır. Gudauri, Borjomi ve Bakuriani kış turizmi ve kayak alanında popüler bölgelerdir.

Ülkede Tiflis merkez olmak üzere özellikle turizmin yoğunlaşmaya başladığı ilkbahar aylarıyla birlikte otel doluluk oranları artmakta olup, ülkeye gelirken otel rezervasyonlarının önceden yapılması tavsiye edilmektedir. Orta çaplı otel fiyatları merkez Tiflis'te 50 dolardan başlayarak 300 dolara kadar çıkabilmektedir. Ayrıca ülkede fiyatları gecelik 10 dolardan başlayan hostel tipi oteller de mevcuttur.

Tiflis ve Batum'da Türk yatırımcılara ait otellerin yanı sıra çeşitli otellerin de yönetimi ve işletmesi Türk idareciler tarafından yapılmaktadır.

Gürcistan'da kumar ve bahis yasadır ve bağımsız casinoların yanısıra otellerin çoğunun bünyesinde de casinolar bulunmaktadır.

Sağlık

Ülkede sağlık sektörünün henüz tam olarak oturmadığı, ülkede devlet hastanelerinin bulunmadığı, ayrıca devlet sağlık sisteminin de tam olarak faaliyet göstermemekte olduğu ve bundan dolayı hastaların yurt dışına tedavi olmak için gitmekte oldukları görülmektedir. Acil durumlar dışında devlet, muayene ve tedavi masraflarını karşılamamakta, sağlık sigortası ise yaygın bulunmadığından hastalar kendi imkanları veya çeşitli kuruluşların yardımlarıyla tedavi olmaktadır. Tedavi için gidilen ülkeler genellikle Türkiye, AB ülkeleri, Amerika ve İsrail'dir. Ülkemiz mesafe olarak yakınlık, fiyatların uygunluğu ve gelişmiş sağlık sistemiyle Gürcü hastalar tarafından rağbet görmektedir.

Ülkeden hasta transferi veya yönlendirilmesi genellikle Türkiye ya da diğer ülkelerde bulunan hastaneler ve doktorlar ile temasları olan hastaneler, hatta doğrudan doktor ve cerrahlar

tarafından yapılmaktadır. Ayrıca sağlık turizmi alanında faaliyet yürüten firmalar aracılığıyla da tedavi amaçlı seyahatler organize edilmektedir.

Diğer taraftan ülkemizde faaliyet yürüten sağlık firmaları için son yıllarda Gürcistan'ın potansiyeli fark edilmiş olup, irtibat ofisleri açılmış ve yeni firmalar da birimler amaya devam etmektedir. Bu yolla sağlık kuruluşlarımız doğrudan kendi birimleri kanalıyla yabancı hastalara erişerek tedavi hizmetini ülkemizde vermektedir.

Sağlık turizmi konusunda bu alanda faaliyet gösteren aracı firmalar dışında, hastane sahipleri ve bizzat doktorların da pazarlama unsuru olarak dikkate alınmasında yarar olacağı düşünülmektedir.

2022 yılının başında yapılan bir düzenleme ile Türkiye'de ruhsatlı ilaçların Gürcistan tarafından tanınması sağlanmıştır.

Madencilik

Doğal kaynakları zengin olan Gürcistan'ın topraklarında çeşitli maden yatakları bulunmaktadır. Ülkenin merkezinde mineral su kaynakları, kuzeybatısında kömür ve silikomanganez, doğusunda granit ve çeşitli taşlar, güneydoğusunda ise altın, kömür ve torf yatakları bulunmaktadır. Sovyet rejimi dağıldıktan sonra ülkede madencilik sektörü de dağılmış durumdadır. Ülkede bulunan minarel sular, silikomanganez, kömür ve altın madenleri dışındaki kaynaklar kullanılmamaktadır. Ayrıca ülkede bakır ve alüminyum madeni ıkartılmamakla birlikte hurdadan bu madenleri işleyen küçük ve orta çaplı tesisler bulunmaktadır. (Ulusal Maden Ajansı - <http://nam.gov.ge>)

Enerji

Gürcistan doğal zenginlikleri ve su kaynakları bol olan bir ülkedir. Bu kaynakların ülkede tam kullanılmaya çalışılması ülkeye yatırımcı teşvikini de beraberinde getirmektedir. Bu amaçla Gürcistan Enerji Bakanlığı ülkeye yatırımların teşvik edilmesi amaçıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. 2004 yılından bu yana ülkede yürütülen reformlar kapsamında aralarında Türkiye de olmak üzere yabancı yatırımcılar tarafından küçük, büyük ve orta çaplı enerji yatırımları gerçekleştirilmiş ve devam etmektedir. Ülkede enerji yatırımları sadece barajlar ve HES'lerle sınırlı değil, ayrıca rüzgar ve termik santral projeleri de mevcuttur.

Ülkenin enerji açığını kapatmaya yönelik bazı projelere karşı çeşitli protesto eylemleri ve kamulaştırmada çeşitli sorunlar yaşanabilmekte ve başlayan bazı yatırımlar bu sebeple akamete uğrayabilmektedir.

<http://www.economy.ge/?page=ecopolitic&s=63>
<https://www.investingeorgia.org/en/keysectors/energy>
Georgian Energy Development Fund - <https://gedf.com.ge>

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

1991 yılında bağımsızlığını elde eden Gürcistan halkı Sovyetler Birliği döneminden kalan bazı özellikleri taşımaya devam etmektedir. Anılan dönemde halkın ihtiyaçlarının devlet kanalıyla karşılanması ve bireysel teşebbüsün bulunmayışının etkisiyle, işgücünde isteklilik ve titizlik noktasında bazı eksikler bulunduğu göze çarpmaktadır. Bunun dışında genel olarak ticari kültür ve etik noktasında bazı olumsuz örneklerle rastlanmaktadır. Bu durum ticaret yapan vatandaşlarımızı temkinli ve basiretli davranılmadığı takdirde zaman zaman maddi zarara sokabilmektedir. Örneğin mevsimsel ticareti yapılan meyve sektöründe navlun ücretlerinin mal Gürcistan'a geldikten sonra ödenmesi şeklinde bir teamül bulunmaktadır, ancak bu ücrete ilişkin sadece şifahi beyan yeterli olmamakta, mal teslimi esnasında alıcı tarafından çeşitli gerekçelerle navlun ödenmeyerek satıcı ve/veya nakliyeciler firmalar zarara uğratılabilmektedir. Bu yüzden vatandaşlarımıza peşin veya banka teminatı olarak çalışılması ve sadece sözlü beyana dayanarak ticaret yapılmaması, ticari akitlerin hukuki geçerliliği olacak şekilde yazılı ve net biçimde yapılması önerilmektedir.

Ayrıca, alt taşeronlardan alınan küçük ve orta ölçekli projelerde hem iş hem de proje için yazılı sözleşme yapılmadan kesinlikle mal/hizmet temin edilmemesi, tercihen peşin avans ve sonrasında peyderpey hakediş bazında çalışılarak açık hesap bırakılmaması, mağduriyetlerin önlenmesi açısından önerilir. Bu kapsamda işçilerin sözleşmesiz çalışması halinde, hak ettikleri ücreti alamaması ve kaçak işçi durumuna düşmesi, vatandaşlarımızı hukuki olarak da hak arayamayacak bir konuma getirmektedir.

Gürcistan'da yapılacak yatırımlarda kamu kurumlarından alınması gereken izinlerde zaman zaman sorunlar yaşanabilmektedir. Gümrük işlemleri çoğunlukla sorunsuz işlemekle birlikte nadiren de olsa gerekçesi açıklanmadan uzun sürelerle bazı transit yükler gümrük idarelerince bekletilebilmektedir. Bu tür sorunların çözümü için Ticaret Müşavirliğimizle iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Para Kullanımı

Ülkede yapılan alışverişlerde sadece Gürcistan lirası kullanılmaktadır, şirket çalışanları için ya da şahıslardan alınan hizmetler için ücretler elden verilmemekte ve banka kartına yatırılmaktadır. Döviz ile alışveriş ya da çek senet ile ticaret yapılmamaktadır. Ülkede mobil ve internet bankacılığını kapsayan gelişmiş banka hizmeti bulunmaktadır, TBC Bank, Bank of Georgia gibi büyük bankaların yanı sıra Türk bankalarından Ziraat Bankası genişleyen şube ağıyla, ve İş Bankası Gürcistan'da hizmet vermektedir. Bankalarda ve kamu kurumlarında işlem yapmak için çoğu durumda pasaport ibrazı da aranmaktadır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Gürcistan'a girişler Türk vatandaşları için pasaport veya kimlik kartı ile yapılmaktadır. Vatandaşlarımız ülkeye pasaport ile girdiklerinde 1 yıl, kimlik ile girdiklerinde ise 90 gün süreyle ülkede kalma hakkına sahiptirler. Pandemi nedeniyle sınır geçişlerinde PCR testi aranması gibi uygulamalar hakkında güncel bilgi için Tiflis Büyükelçiliği ve Batum Başkonsolosluğu resmi ve sosyal medya hesaplarındaki duyuruların takibi önerilmektedir.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Gürcistan İş Kanunu gereğince ülkede cumartesi ve pazar günleri tatil sayılmak üzere, pazartesi - cuma günlerini kapsayan 5 iş günü sistemi kullanılmaktadır. Ülkede mesai sabah saat 9:00'da, bazı kurumlarda saat 10:00'da başlamakta ve saat 18:00'de bitmektedir.

Ülkede resmi tatiller aşağıdaki gibidir:

1, 2, 7, 19 Ocak: Yeni yıl, bedoba, Hazreti İsa'nın doğum günü, vaftiz günü.

3, 8 Mart: Anneler günü ve kadınlar günü

9 Nisan: Bağımsızlık için mücadelede ölenleri anma günü.

9, 12, 26 Mayıs: Sovyet zafer bayramı, Kutsal Andrea anma günü, Bağımsızlık günü.

28 Ağustos: Meryem Ana günü.

14 Ekim: Mtskhetoba

23 Kasım: Giorgoba

Değişken tarihli resmi tatiller ise Paskalya (Çoğunlukla Nisan ayında) ve Tbilisoba'dır (çoğunlukla Ekim ayında).

Yerel Saat

Gürcistan yerel saati (GET), UTC + 4 olarak belirlenmiş, yıl boyunca eşgüdümlü evrensel zaman (UTC) uygulandığından ülkede yaz saati uygulaması bulunmamaktadır. Türkiye ile zaman farkı 1 saattir.

Acara Özerk Cumhuriyeti, Abhazya ve Güney Osetya Bölgeleri

Gürcistan'da yönetim merkezi Batum olan Acara Özerk Cumhuriyeti yer almakta ancak Gürcistan'da geçerli ticari kurallar ve mevzuat bu bölge için de uygulanmaktadır. Ayrıca Abhazya ve Güney Osetya bölgeleri ise Rusya kontrolünde bulunduğundan bu bölgelere yabancıların ulaşımı Gürcistan üzerinden yapılamamakta, sınırlar kapalı bulunmaktadır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Ülkede limited şirket, şube, temsilcilik, acente, anonim şirket ve ortaklık gibi şirket türleri mevcuttur.

Şirket Kurma Prosedürü

Ülkede şirket kurma prosedürü son derece basitleştirilmiştir. Bir gün içerisinde şirket kurarak işe başlamak mümkündür. Şirket kurmak için pasaport bulundurulması yeterlidir. Ülkede limited şirket, şube ya da temsilcilik kurmak mümkündür.

Şirket kurma işlemi Gürcistan Adalet Sarayında (Public Service Hall) yapılır ve ücreti (tüzük hazırlama, tercümesi, kaşe ücreti hariç) 200 Gel'dir. Ayrıca ülkede şirketler danışmanlık firmaları tarafından da kurulmaktadır. Bu firmalar tüzük hazırlama, tercüme, kaşe düzenleme masrafları olmak üzere bu işlemi 200-300 dolar karşılığında yapmaktadır.

Kısaca şirket kurma mevzuatı:

Gürcistan'da şirket, kooperatif, anonim şirket, şube, temsilcilik veya herhangi bir hukuki şahıs firması kurmak için ülkede bulunan Adalet Saraylarına veya "Public Registry" birimlerine başvurulması gerekmektedir.

İşlemler için bulunması gereken belgeler:

- Pasaport (Ltd. veya şahıs firması kurmak için Pasaport yeterlidir).
- Temsilcilik ya da şube kurmak için; tüm ortakların/kurucuların müsaadesi, vekaletnamesi/şirket tüzüğü (ana kuruluş tarafından mevzuat çerçevesinde onaylanmış yetki belgesi).
- Eğer hukuki şahıs, şirket ya da temsilcilik yeni bir adreste açılacak ise, gayrimenkul sahibinden veya kira sahibinden onay yazısı veya sözleşme.
- Ayrıca şirket veya temsilcilik kuran kişinin ana şirketle bağlantısını gösteren belge.

Şirket Kurulumuna İlişkin Yaklaşık Ücretler ve süre:

Süresi	Fiyatı
1 iş günü	100 GEL
Aynı gün	200 GEL

Bu fiyatlara şirket tüzüğü, dosya hazırlama tercümanlık hizmeti ücretleri dahil değildir.

Detaylı bilgi için; (<http://psh.gov.ge/main/page/2/86>) web sayfasına başvurunuz.

Gürcistan Adalet Sarayı: (www.napr.gov.ge / www.psh.gov.ge)

Tercümanlık hizmeti sunan firmalardan Büyükelçilik tarafından akredite olanların bilgisine (www.konsolosluk.gov.tr) adresi üzerinden erişilebilmektedir. Tercümanlık firmaları aynı zamanda danışmanlık hizmeti de sunabilmektedir.

Gürcistan'da şirket mevzuatı katı olduğundan vergi alanında gözden kaçırılan bir ihmal veya hata yüksek cezalara ve ihlale göre hapisle sonuçlanabileceğinden güvenilir ve yetkin mali müşavirlerle çalışılması tavsiye olunur.

Sigorta

Ülkede devlete ait SGK ya da devlete ait sigorta sistemi henüz yeni kurulma aşamasındadır. Acilde (ambulansla gidildiği takdirde) kırıklar, alçıya alma, bademcik, apandisit gibi bir kaç vaka, genelde de kalp-damar ve kansere bağlı hastalıkların tedavisi gibi bir kaç ağır hastalık dışında devletin karşıladığı herhangi bir sağlık desteği bulunmamaktadır. Bu nedenle ülkede özel sigortacılık sistemi gelişmiş olup vatandaşlar (imkanı olanlar) genellikle özel sigorta sisteminden yararlanmaktadırlar. 10 ila 50 dolar arası ücretlerle aylık tam sağlık sigortası yaptırmak mümkündür.

Ülkede bulunan emeklilik sisteminde 2019 yılı başında yürürlüğe giren düzenleme ile %2+2+2 sistemi kurulmuştur. Buna göre işveren çalışan ve devlet %2'şer prim katkısı sağlamaktadır. 40 yaş üzerine bu zorunluluk bulunmamaktadır. Ülkede 10 yıl ikamet etmiş bir vatandaş (Gürcü vatandaşı) emeklilik hakkına sahip olmaktadır. Emekli maaşları kadınlar 60, erkekler için 65 yaşında başlamakta ve emekli maaşları 2022 itibariyle 270 – 300 Gel (60 yaş üzeri) olarak uygulanmaktadır. Ülkede asgari maaş uygulaması olmadığından düz işçiye ya da garsona en az günlük 25 Gel ödenmektedir, bu da ortalama tam zamanlı maaşları aylık 750 Gel yapmaktadır.

Bankacılık Mevzuatı

Ülkede gelişmiş bir bankacılık sistemi mevcuttur. Ülkenin en büyük bankası TBC Bank ve Bank of Georgia gibi bankaların yanı sıra Türkiye'den Ziraat Bankası (şube ağı genişlemektedir) ve İş Bankası bulunmaktadır. Banka tercihi yapılırken Türk Bankalarının Gürcistan'la ticari işlemlerde ve yerel işlemlerde daha uygun masraflarla hizmet sunabileceği ve Türkiye ile para transferinde avantaj sağlayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ticaret yapan vatandaşlarımız genellikle Türk bankalarını tercih etmektedir. Türk bankalarımız da artık internet bankacılık sistemine geçmiş, müşterilere banka kartları hizmeti sağlamaktadır. Ayrıca bankalar müşterilerine özel kur hizmeti ve transfer kolaylığı sağlamaktadır. Bankalarda hesap açmak basitleştirilmiştir. Bankada hesap açılışı için pasaport yeterlidir.

İhracat işlemlerinde akreditif tercih edilen bir yöntem değildir. Buna mukabil cüzi masraflarla banka teminatı kullanılarak ticari alacak tahsilat sorunu baştan önlenebilir ve firmalarımızın uzun sürebilen hukuki süreçlerle zaman ve para kaybının önüne geçilebilmektedir.

Vizeler

Türkiye'den Gürcistan'a pasaport ve kimlik ile giriş yapılabilmektedir. Pasaport ile 1 yıl, kimlik ile 90 gün ülkede kalma hakkı vardır.

Ülkede ekonomik faaliyette bulunmak ya da ticaret yapmak için oturma ve çalışma iznine ihtiyaç duyulmaktadır.

Gürcistan Ticaret kanununa göre 90 günü geçen ticari anlaşmalarda sözleşme aranmaktadır ve sözleşme tarafları eğer yabancı uyruklu ise oturma ve çalışma iznine sahip olmaları gerekmektedir. Bu ise ikamet tezkeresi adı verilen belge ile sağlanmaktadır. İkamet tezkeresi vatandaş için şirketten alınacak çalışmakta olduğunu beyan eden yazı ile Adalet Sarayına yapılan başvuru ile alınmaktadır. İkamet tezkeresinin ücreti 160 Gel'dir.

Gürcistan Adalet Sarayı: (www.napr.gov.ge / www.psh.gov.ge)

Kaynak: T.C. Tiflis Ticaret Müşavirliği